

Opinia Komitetu Regionów „Aktualizacja strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia”

(2010/C 79/06)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji Europejskiej w sprawie aktualizacji strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Komitet w pełni popiera zaproponowany w nim cel ogólny, czyli rozwijanie umiejętności dzięki poprawie systemów kształcenia i szkolenia. Cel ten słusznie określany jest jako pilny priorytet pozwalający odpowiedzieć na wyzwania, przed którymi stoi Unia Europejska.
- Przypomina o znaczeniu odpowiedzialności samorządów lokalnych i regionalnych i dominującej roli odgrywanej przez nie w Europie w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Są one zatem głównymi podmiotami w procesie prowadzącym do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych. W związku z tym metody pracy stosowane w ramach długoterminowej współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia muszą uwzględniać zadania tych samorządów.
- Z zadowoleniem stwierdza, że kierunki strategiczne nie ograniczają się do zagadnień związanych z rynkiem pracy i popiera w szczególności ideę „promowania sprawiedliwości i aktywnej postawy obywatelskiej”.
- Uważa, że konieczna jest dalsza współpraca między państwami członkowskimi, by podjąć wspólne wyzwania na drodze do kształtowania się dynamicznego społeczeństwa opartego na wiedzy. Jest zdania, iż współpraca między samorządami lokalnymi i regionalnymi przyczynia się do osiągnięcia tego celu i dlatego należy ją wspierać.

Sprawozdawca: Jean-Vincent Placé (FR/PSE), radny regionu Ile-de-France

Dokument źródłowy:

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Aktualizacja strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia”

COM(2008) 865 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Zasady i uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem komunikat Komisji Europejskiej w sprawie aktualizacji strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Komitet w pełni popiera zaproponowany w nim cel ogólny, czyli rozwijanie umiejętności dzięki poprawie systemów kształcenia i szkolenia. Cel ten słusznie określany jest jako pilny priorytet pozwalający odpowiedzieć na wyzwania, przed którymi stoi Unia Europejska.

2. W pełni zgadza się z ogólną analizą Komisji. Zagadnienia kształcenia i szkolenia mają decydujące znaczenie dla Europy, jeśli chodzi o jej mobilizację na rzecz konkurencyjności z zachowaniem wysokiego poziomu ochrony socjalnej i ochrony środowiska, przy założeniu, że najcenniejszym bogactwem Europy są jej obywatele ⁽¹⁾. W związku z tym Komitet przypomina, że w 2015 r. 79 % miejsc pracy wymagać będzie umiejętności na wysokim lub średnim poziomie ⁽²⁾.

3. Podziela pogląd Komisji Europejskiej, że strategie polityki w zakresie kształcenia i szkolenia powinny umożliwić wszystkim obywatelom – bez względu na ich wiek, płeć czy sytuację społeczno-gospodarczą – nabywanie, aktualizowanie i rozwijanie w ciągu całego życia kompetencji zawodowych i aktywnego obywatelstwa. Strategie te stanowią zatem główne czynniki osobistej emancypacji i integracji społecznej.

4. Przypomina o znaczeniu odpowiedzialności samorządów lokalnych i regionalnych i dominującej roli odgrywanej przez nie

w Europie w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Są one zatem głównymi podmiotami w procesie prowadzącym do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych. W zależności od przepisów krajowych, szczebel lokalny i regionalny posiada kompetencje na poszczególnych poziomach – od kształcenia poprzedzającego szkołę podstawową do szkolenia dorosłych – o których mowa w omawianym komunikacie. Ponadto europejska współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia jest ściśle związana ze strategiami w zakresie zatrudnienia i zrównoważonego rozwoju gospodarczego, z kwestiami migracji, w tym z wielojęzycznością, z przemianami demograficznymi oraz z polityką UE w dziedzinie integracji społecznej, przedsiębiorstw, badań naukowych i innowacyjności. Skuteczne wdrażanie polityki w obszarze kształcenia i szkolenia z uwzględnieniem wszystkich tych aspektów należy zatem do samorządów lokalnych i regionalnych. W związku z tym metody pracy stosowane w ramach długoterminowej współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia muszą uwzględniać zadania tych samorządów.

5. Podkreśla, że omawiany komunikat ma pod tym względem dla Komitetu istotne znaczenie w perspektywie długoterminowej. Jeśli chodzi natomiast o perspektywę krótkoterminową, tematyka ta wiąże się z priorytetami Komitetu na rok 2009 ⁽³⁾.

6. Wyraża zadowolenie z faktu, iż proponowane środki wspierają i uzupełniają działania państw członkowskich, wnosząc tym samym europejską wartość dodaną, i to bez uszczerbku dla pomocniczości i proporcjonalności.

7. Podkreśla ponadto, że jeśli chodzi o kształcenie i szkolenie dzieci imigrantów, o których mowa w wyzwaniach strategicznych i działaniach priorytetowych, to kwestia ta może być traktowana jako element problematyki integracji obywateli krajów trzecich w Unii Europejskiej. W związku z tym Komitet przypomina, że środki na rzecz integracji nie należą do obecnych kompetencji UE w dziedzinie imigracji (art. 61, 62 i 63 TWE), lecz bezpośrednio do kompetencji państw członkowskich. UE może tu zatem odgrywać jedynie rolę wspomagającą, oczekując na ewentualną ratyfikację traktatu lizbońskiego, który poszerza kompetencje europejskie w tej dziedzinie.

⁽¹⁾ CdR 31/2006 fin.

⁽²⁾ „Futurs besoins de compétences en Europe: prévisions à moyen terme” („Przyszłe potrzeby w zakresie kompetencji w Europie: prognoza średnioterminowa”), CEDEFOP, 2008.

⁽³⁾ CdR 380/2008.

8. Przypomina, że wzrastająca imigracja w Europie stanowi wzbogacenie kulturowe, językowe i demograficzne, które nie tyle jest obciążeniem, co stwarza nowe możliwości. W związku z tym kształcenie i szkolenie nowo przybyłych imigrantów, a także imigrantów drugiego pokolenia, powinno być działaniem priorytetowym, gdyż jest ono kluczem do integracji i pełnego udziału w życiu społecznym i zawodowym (4). Komitet wzywa Komisję do poświęcenia uwagi najsłabszym kategoriom imigrantów.

9. Przyjmuje do wiadomości wyrażoną przez Komisję wolę szerszego wykorzystania otwartej metody koordynacji poprzez dodanie do obecnych działań w zakresie wzajemnego uczenia się również wzajemnej oceny. Wzywa zatem Komisję do uwzględnienia tego, że wzmocnienie otwartej metody koordynacji może prowadzić do większego obciążenia finansowego i administracyjnego władz samorządowych, które są odpowiedzialne za większość kwestii związanych z kształceniem i szkoleniem.

10. Przypomina, że otwarta metoda koordynacji, zwłaszcza w dziedzinie kształcenia ogólnego i zawodowego, może działać tylko wówczas, gdy zaangażowane są w to bezpośrednio szczeble niższe niż krajowy. Wyniki osiągnięte przez państwa członkowskie, stanowiące zbiór wyników ich regionów i gmin, powinny się opierać głównie na potencjale ich współpracy, dzięki stałym wysiłkom w duchu solidarności.

11. Pozostaje wyczulony na kwestie związane z nierównym traktowaniem kobiet i mężczyzn, jak wspominał już o tym w wielu opiniach (5). Komitet wzywa zatem Komisję do poświęcenia szczególnej uwagi istniejącym wciąż jeszcze nierównościom w tym zakresie.

12. Zwraca uwagę na konieczność działań na rzecz włączenia osób niepełnosprawnych, niezależnie od wieku, do tradycyjnego obiegu kształcenia i szkolenia. Podejście takie przyczynia się w znacznym stopniu do ich integracji społecznej i zwiększa ich zdolność do zatrudnienia.

13. Wyraża zadowolenie ze znaczenia przykładanego do kształcenia dorosłych, gdyż jest ono istotnym warunkiem dla zwiększenia zdolności do zatrudnienia, mobilności, integracji społecznej i rozwoju osobistego. Komitet przypomina w związku z tym, że wyrażał już wolę odgrywania aktywnej roli w promowaniu kształcenia i szkolenia przez całe życie, gdyż jest to dziedzina dotycząca w znacznej mierze samorządów lokalnych i regionalnych (6).

14. Podnosi kwestię braku odniesień w omawianym komunikacie do problematyki kształcenia i utrzymania w UE wysoko wykwalifikowanych pracowników i osób posiadających najważniejsze kompetencje, podczas gdy zagadnienie to ma podstawowe znaczenie dla większości krajów europejskich w kontekście budowania gospodarki opartej na wiedzy; chodzi tu zarówno

o sprawę „drenażu mózgów”, jak i o konieczność kształcenia wysoko kwalifikowanych pracowników we wszystkich dziedzinach. Komitet wzywa zatem Komisję do zgłębienia tej kwestii, co nie musi pociągać za sobą wprowadzania nowych wskaźników, gdyż mogłoby to mieć niekorzystne skutki dla ogólnej spójności określonych celów.

15. Zwraca uwagę Komisji na fakt, iż bardzo istotne jest, jego zdaniem, uwzględnienie krajów trzecich znajdujących się na drodze do przystąpienia do UE i wzywa Komisję do przeanalizowania istniejących w tym zakresie możliwości.

Wyzwania strategiczne

16. Popiera wszystkie cztery kierunki działań strategicznych oraz aspekty priorytetowe na lata 2009-2010 zaproponowane przez Komisję.

17. Zauważa, że kierunki strategiczne i krótkoterminowe priorytety wpisują się w logikę prac wykonanych już w ramach programu „Edukacja i Szkolenie 2010”.

18. Z zadowoleniem stwierdza, że kierunki strategiczne nie ograniczają się do zagadnień związanych z rynkiem pracy i popiera w szczególności ideę „promowania sprawiedliwości i aktywnej postawy obywatelskiej”. Pierwszy bezpośredni kontakt z polityką i codzienne urzeczywistnianie aktywnego obywatelstwa mają zresztą miejsce na poziomie niższym niż szczebel krajowy.

19. Przypomina o swym przywiązaniu do kwestii mobilności, będącej zasadniczym czynnikiem rozwoju kulturalnego i zawodowego, gdyż pozwala ona na przezwyciężenie przeszkód tak gospodarczych, jak i kulturowych. Komitet nalega w związku z tym, by mobilność stała się normą dla wszystkich osób uczących się.

20. Podkreśla fundamentalną rolę władz samorządowych dla mobilności osób uczących się i to zarówno w zakresie informacji, jak i wsparcia mobilności poprzez wdrożenie środków koordynacyjnych i uzupełniających programy europejskie (7). Komitet wzywa zatem Komisję, by w większym stopniu uwzględniła tę rolę, włączając regiony w opracowywanie programów oraz przyznając tym regionom, które tego pragną, większe kompetencje w ich realizowaniu.

21. Przypomina, że regiony oraz miasta i gminy powinny odgrywać pierwszoplanową rolę w realizacji celu „język ojczysty + 2 języki obce”, szczególnie w ramach programów kształcenia (8).

(4) CdR 253/2008.

(5) CdR 233/2000 i CdR 19/2001.

(6) CdR 49/2004 fin i CdR 31/2006 fin.

(7) CdR 34/2006 fin

(8) CdR 6/2008 fin.

22. Przypomina o konieczności większych postępów w nauce języków w szkole podstawowej i średniej. Proces nauczania powinien stworzyć większe możliwości w zakresie komunikowania w przynajmniej jednym języku obcym w szkole podstawowej ⁽⁹⁾.

23. Przypomina o konieczności zwiększenia wysiłków w zakresie uświadamiania korzyści płynących z nauki języków ⁽¹⁰⁾.

24. Popiera zamiar poprawy początkowego kształcenia nauczycieli i możliwości stałego rozwoju zawodowego osób zajmujących się nauczaniem i poradnictwem zawodowym.

25. Uważa, że przewidywana ewolucja potrzeb w zakresie umiejętności powinna zostać uwzględniona w procesie planowania w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Często potrzeby takie są najwcześniej dostrzegane na szczeblu lokalnym i regionalnym.

26. Uważa, że wychowanie do rozwoju zrównoważonego, a szczególnie wyczerpanie na kwestię zmiany klimatu, ochrony gatunków i wszystkich zasobów naturalnych (gleby, wody, powietrza, bogactw naturalnych itp.), a także rozwój umiejętności korzystania z mediów są istotnymi i nierozdzielnymi składnikami aktywnego obywatelstwa; aspekty te mogłyby zostać włączone do priorytetów na lata 2009–2010.

27. Przypomina w tym kontekście, że aktywne obywatelstwo i zrozumienie problematyki rozwoju zrównoważonego należą do kluczowych kompetencji Europejczyków, jak zaznaczono w dokumencie „Kluczowe kompetencje w uczeniu się przez całe życie – europejskie ramy referencyjne” ⁽¹¹⁾.

28. Uważa, że wczesne kształcenie, na etapie przedszkolnym i w szkole podstawowej odgrywa istotną rolę w rozwoju i nabywaniu podstawowych umiejętności, które zapewniają naszym współobywatelom udane życie osobiste i zawodowe ⁽¹²⁾.

29. Popiera zamiar rozwijania wzajemnego uczenia się i korzystania ze sprawdzonych wzorców w zakresie kształcenia dzieci pochodzących ze środowisk imigranckich. Takie wzajemne uczenie się jest bardzo istotne dla promowania obywatelstwa europejskiego i udanego procesu integracji.

30. Pragnie podkreślić znaczenie nauki języka ojczystego dla dzieci imigrantów, gdyż dzięki temu dzieci lepiej się uczą zarówno języka kraju przyjmującego, jak i innych języków obcych. Jednak priorytetem wsparcia państwowego powinna być jednoznacznie nauka języka kraju przyjmującego i jego pewne używanie.

31. Kładzie nacisk na podstawowe znaczenie samorządów terytorialnych w tworzeniu warunków dla innowacyjności ⁽¹²⁾.

32. Uważa, że wyzwania społeczne związane z problematyką ekologiczną (woda, energia, klimat, różnorodność biologiczna, zanieczyszczenia art.) powinny zostać należycie uwzględnione w ramach aspektu określonego jako „zwiększanie innowacji i kreatywności”. W szerszym ujęciu, wyzwania te dogłębnie zmieniają liczne zawody i stworzą wiele nowych, dlatego też powinny one zostać uwzględnione w kształceniu przez całe życie, szczególnie poprzez opracowanie odpowiednich szkoleń.

33. Popiera propozycję stworzenia partnerstw między placówkami i instytucjami kształcenia i szkolenia a przedsiębiorstwami, instytucjami badawczymi, podmiotami kulturalnymi i kreatywnymi sektorami przemysłu. Działania takie, gdy są podejmowane, charakteryzują się skutecznością z punktu widzenia innowacji.

34. Uważa, że konieczna jest dalsza współpraca między państwami członkowskimi, by podjąć wspólne wyzwania na drodze do kształtowania się dynamicznego społeczeństwa opartego na wiedzy. Jest zdania, iż współpraca między samorządami lokalnymi i regionalnymi przyczynia się do osiągnięcia tego celu i dlatego należy ją wspierać.

35. Postuluje przeprowadzenie przeglądu porównawczego istniejących w państwach członkowskich systemów kształcenia ogólnego i zawodowego, jak i planowanych w niedalekiej przyszłości reform, oraz opublikowanie go w Internecie we wszystkich językach urzędowych UE. W ten sposób specjaliści w dziedzinie kształcenia w gminach i regionach, radach gmin i wspólnotach szkolnych mogliby uzyskać potrzebne informacje na temat doświadczeń innych krajów w zakresie kształcenia ogólnego i zawodowego i występować jako równoprawni partnerzy w dyskusjach na centralnych szczeblach decyzyjnych dotyczących dalszych przekształceń systemów kształcenia ogólnego i zawodowego.

Wskaźniki

36. Popiera zastosowanie wskaźników odniesienia w ramach otwartej metody koordynacji, nie powinny one jednak prowadzić do ukrytej harmonizacji systemów w poszczególnych państwach członkowskich.

37. Popiera zamiar Komisji zastosowania pomiarów ilościowych (wskaźniki odniesienia, dane statystyczne) i jakościowych (wymiana informacji i sprawdzonych rozwiązań) ⁽¹³⁾; środki te powinny opierać się przede wszystkim na już istniejących rozwiązaniach i porównywalnych danych oraz uwzględniać zróżnicowanie sytuacji w poszczególnych państwach członkowskich. Zachęca się państwa członkowskie do rozważenia, w jaki sposób i w jakim stopniu, uwzględniając zmieniającą się sytuację gospodarczą i społeczną oraz priorytety krajowe, mogą one przyczynić się do wspólnego osiągnięcia założonych celów.

38. Podkreśla, że konieczne jest przeprowadzenie refleksji nad środkami, dzięki którym regiony i gminy mogłyby sprostać ewentualnym dodatkowym obciążeniom administracyjnym i finansowym związanym z wprowadzeniem nowych wskaźników.

⁽⁹⁾ Ibid.

⁽¹⁰⁾ CdR 33/2006 fin.

⁽¹¹⁾ CdR 31/2006 fin.

⁽¹²⁾ CdR 133/2008 fin.

⁽¹³⁾ CdR 349/2002 fin.

39. Zauważa jednak, że cele ustalone dla czterech z pięciu wskaźników odniesienia przyjętych w 2003 r. nie zostaną osiągnięte do 2010 r. Ponadto skutki działań w zakresie wzajemnego uczenia się oraz wymiany informacji i sprawdzonych rozwiązań nie są oczywiste. Elementy te przemawiają za zastanowieniem się nad trafnością określonych celów i metod pracy.

40. Proponuje, by Komisja, państwa członkowskie oraz samorządy lokalne i regionalne przeanalizowały powody, dla których wspomniane cztery wskaźniki odniesienia nie zostały osiągnięte.

41. Popiera zamiar Komisji podwyższenia celu dotyczącego „uczestnictwa dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie” z 12,5 % do 15 %. Podwyższenie takie jest szczególnie istotne w okresie kryzysu, gdyż w wypadku wielu pracowników zmiana zawodu oraz doksztalcanie stają się koniecznością.

42. Popiera propozycję wprowadzenia wskaźnika dotyczącego mobilności, która zwiększa zdolność do zatrudnienia i pozwala rozwijać obywatelstwo europejskie, choć Komisja powinna opracować ściślejszą definicję tego kryterium. Bez uszczerbku dla wysiłków podejmowanych na rzecz studentów, które trzeba kontynuować, zdaniem Komitetu należy położyć nacisk na mobilność osób przyuczających się do zawodu i młodzieży kształcącej się zawodowo; w dziedzinach tych wiele regionów podejmuje aktywne działania.

43. Popiera zamiar wprowadzenia wskaźnika odniesienia dotyczącego „słabych wyników w umiejętnościach podstawowych”, poszerzonego o matematykę i nauki ścisłe, lecz podkreśla potrzebę skupienia się przede wszystkim na nauce czytania i pisania. Przypomina jednak, że w zdobywaniu wiedzy i realizacji celów dotyczących kształcenia ustawicznego i uczenia się przez całe życie istotne są umiejętności w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) oraz języków obcych. Szczególnie dzieci powinny mieć możliwość wczesnego nabycia umiejętności w zakresie TIK⁽¹⁴⁾. Komitet zwraca uwagę na nierówności społeczne w dostępie do tych technologii, które powinny być przedmiotem odpowiednich działań instytucji krajowych, regionalnych, lokalnych i europejskich, co umożliwiłoby samorządom terytorialnym oparcie się na już istniejących programach UE i nowych programach Komisji oraz włączenie walki z analfabetyzmem funkcjonalnym do odnowionej strategii lizbońskiej. Ponadto struktury te powinny uwzględniać znaczenie znajomości języka kraju przyjmującego migrantów dla ich integracji społecznej i zdolności do zatrudnienia.

44. W trakcie prac na rzecz określenia nowych wskaźników i nowych wartości odniesienia w dziedzinie nauczania i szkolenia, prowadzonych w ramach otwartej metody koordynacji, kontrolowanie umiejętności w zakresie czytania i rozumienia tekstu czytanego powinno również obejmować sprawdzanie umiejętności związanych z treściami medialnymi, zważywszy że obecnie, w otoczeniu elektronicznym czy cyfrowym, treści te obejmują połączone formy pisane, ikonograficzne i filmowe.

45. Uważa, iż wysiłki w zakresie czytania, pisania, matematyki, nauk ścisłych i TIK nie są w żaden sposób niezgodne z nauczaniem innych przedmiotów, z których wszystkie przyczyniają się do rozwoju kreatywności, poczucia własnej wartości czy cech społecznych⁽¹⁵⁾.

46. Popiera cel osiągania dalszych postępów w zakresie nauki dwóch języków obcych od najmłodszych lat życia i w związku z tym popiera wskaźnik odniesienia dotyczący języków obcych.

47. Z najwyższą ostrożnością odnosi się do wprowadzenia kryterium odniesienia dla części poświęconej inwestycjom w szkolnictwo wyższe. Dobrowolna decyzja o podniesieniu do 2 % PKB inwestycji w szkolnictwo wyższe jest sama w sobie pozytywna, jednak cel ten, dzielony między sektory prywatny i publiczny, nie może zwalniać państw z odpowiedzialności ani też powodować zwiększenia udziału gospodarstw domowych w finansowaniu studiów wyższych, gdyż podważyłoby to cel równości szans, szczególnie w okresie kryzysu.

48. Popiera wskaźnik odniesienia dotyczący wykształcenia wyższego, a także zamiar zrezygnowania z osiągniętego już wskaźnika dotyczącego matematyki, nauk ścisłych i technologii oraz docenia fakt poświęcenia uwagi problemowi nierówności między mężczyznami a kobietami w tych dziedzinach. W związku z tym przypomnieć należy opinię Komitetu w sprawie komunikatu Komisji „W kierunku ramowej strategii wspólnotowej w dziedzinie równości między kobietami a mężczyznami”⁽¹⁶⁾.

49. Powściągliwie odnosi się do zaproponowanego przez Komisję ustanowienia wskaźnika odniesienia dotyczącego „zdolności do zatrudnienia”. Poszukiwanie związku między osiągniętym poziomem wykształcenia a możliwością wejścia na rynek pracy jest przedmiotem wspólnej troski, należy tu jednak wziąć pod uwagę inne zmienne, w tym szczególnie stan gospodarki. Kwestia ta wymaga zatem dokładniejszego określenia.

50. Popiera zaproponowane przez Komisję ustanowienie wskaźnika odniesienia dotyczącego kształcenia przedszkolnego, gdyż nauka od wczesnego dzieciństwa tworzy nowe możliwości rozwoju i stanowi istotny element uczenia się przez całe życie.

51. Popiera zamiar zachowania bez zmian wskaźnika dotyczącego „przedwczesnego zakończenia nauki szkolnej” i uważa, że konieczne jest uwydatnienie różnych podejść pozwalających osiągnąć ten cel.

52. Uwzględniając obecny stan wiedzy, z pewną rezerwą podchodzi do propozycji ustanowienia prawdziwego wskaźnika odniesienia dotyczącego „zwiększenia innowacji i kreatywności”. Komitet opowiada się za tym, by państwa członkowskie szukały możliwości opracowania wskaźników, które mogą przyczynić się do wspierania ich wysiłków na rzecz innowacji i kreatywności.

⁽¹⁴⁾ CdR 349/2002 fin.

⁽¹⁵⁾ Ibid.

⁽¹⁶⁾ Por. CdR 233/2000 fin.

53. Proponuje, by podjęto refleksję nad wspieraniem wymiany informacji i wzorcowych rozwiązań między państwami w zakresie wskaźników odniesienia dotyczących innowacji i kreatywności oraz zdolności do zatrudnienia. Do działań tych powinny być ściśle włączone regiony.

Bruksela, 7 października 2009 r.

54. Popiera determinację, jeśli chodzi o utrzymanie i wzmocnienie skutecznej i ambitnej polityki w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Obecny kryzys gospodarczy nie może przeszkodzić nam w osiągnięciu tego celu; wręcz przeciwnie, powinien on nas do niego prowadzić.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE
